

TA 2016/15 NIDAROS DOMKIRKE, BISPEGATA 5, TRONDHEIM

Arkeologiske undersøkelser i forbindelse med nedsetting
av pullerter langs fasadene til Nidaros domkirke

Ann Kathrin Jantsch

Norsk institutt for kulturminneforskning (NIKU)
 Storgata 2, Postboks 736 Sentrum, 0105 Oslo
 Telefon: 23 35 50 00
www.niku.no

Tittel TA 2016/15 Nidaros domkirke, Bispegata 5, TRONDHEIM Arkeologiske undersøkelser i forbindelse med nedsetting av pullerter langs fasadene til Nidaros domkirke	Rapporttype/nummer NIKU Oppdragsrapport 144/2016	Publiseringsdato [Publiseringsdato]
	Prosjektnummer 1020882	Oppdragstidspunkt 27.09.2016
	Forsidebilde Undersøkellesområdet ved Nidaros domkirke. Foto: Da 60584 002.	
Forfatter(e) Ann Kathrin Jantsch	Sider 12	Tilgjengelighet Åpen
	Avdeling Arkeologi	

Prosjektleder Ann Kathrin Jantsch
Prosjektmedarbeider(e)
Kvalitetssikrer Hanne Ekstrøm Jordahl

Oppdragsgiver(e) Riksantikvaren

Sammendrag I forbindelse med sikring av fasaden til Nidaros domkirke ble det foretatt arkeologisk overvåking av graving for pullerter langs deler av sørsiden av kirken, fra vestfronten langs søndre vestfrontårn fram til Mariaportalen. Det ble kun gravd i moderne masser. Det var ingen observasjoner av middelalderlag i profilene.

Emneord Trondheim; Nidaros domkirke; Pullerter; Arkeologiske undersøkelser; Overvåking; Moderne masser.

Avdelingsleder

Lise-Marie Bye Johansen

Innholdsfortegnelse

1 Innledning.....	1
1.1 Administrativt.....	1
1.2 Tiltakets omfang.....	1
1.3 Arkeologisk, historisk og topografisk bakgrunn	1
1.4 Undersøkelsens målsetning	4
2 Undersøkelsen: Metode og gjennomføring	5
3 Resultater	7
3.1 Stratigrafi.....	7
3.2 Kulturhistorisk tolkning	8
4 Oppsummering og konklusjon.....	9
5 Litteratur.....	10
6 Vedlegg.....	11
6.1 Fotoliste.....	11
6.2 Innmålingsdata	11
6.3 MABYGIS-skjema	12

1 Innledning

1.1 Administrativt

Den 22.6.2016 søkte Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider (NDR) Riksantikvaren om dispensasjon fra kulturminneloven av 9. juni 1978 (kml), for graving i forbindelse med nedsetting av pullerter langs fasadene til Nidaros domkirke, Trondheim. Den 24.6.2016 mottok Norsk Institutt for Kulturminneforskning (NIKU) oppdragsbestilling fra Riksantikvaren, hvor NIKU ble bedt om en behovsvurdering av arkeologiske undersøkelser, og om nødvendig, utarbeidelse av en prosjektbeskrivelse og budsjett for gjennomføring av tiltaket. Riksantikvaren gav den 19.8.2016 dispensasjon for det omsøkte tiltaket.

1.2 Tiltakets omfang

NDR sitt omsøkte tiltak om nedsetting av pullerter langs fasadene til Nidaros domkirke var begrunnet med fasadesikring, da det er problemer med steinfall fra kirken. Pullerter, med kjetting mellom, ble ønsket etablert omkring vestfronten og søndre og nordre vestfrontårn fram til Olavsportalen og Mariaportalen. Pullertene skulle settes med innbyrdes avstand på 2,5 m og fundamenteres 0,3 m ned i bakken. Det var ønskelig å bore hull gjennom steinhellene langs vestfronten, langs sør- og nordsiden skulle det graves hull for hånd.

NDR ble gitt tillatelse til å gjennomføre gravearbeid i forbindelse med etablering av fasadesikring i form av pullerter omkring Nidarosdomens vestfront og langs nord- og sørsiden av vestskipet fram til Olavsportalen og Mariaportalen. Tillatelsen ble gitt på følgende vilkår: Gravearbeid på sørsiden av kirken skulle overvåkes av arkeolog. Langs kirkens sørside skulle hullene graves for hånd. Hullene kunne være inntil 0,3 x 0,3 m og 0,3 m dype. Tillatelsen gjaldt kun graving i omrotet/moderne masse.

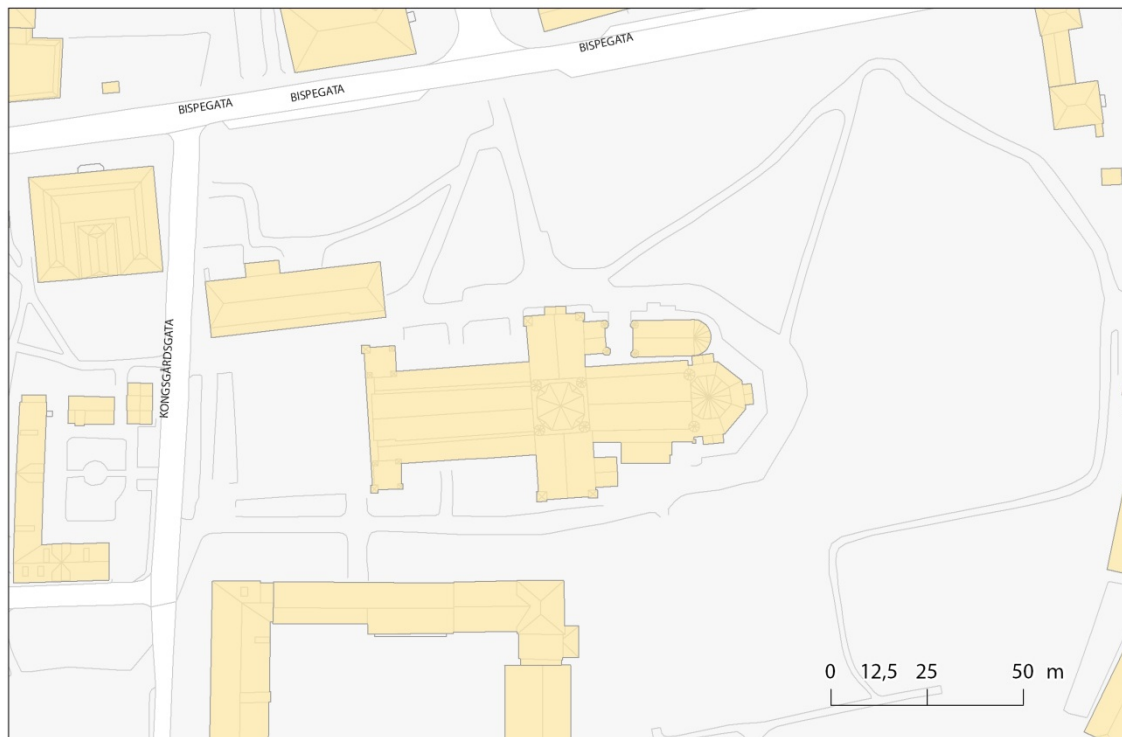
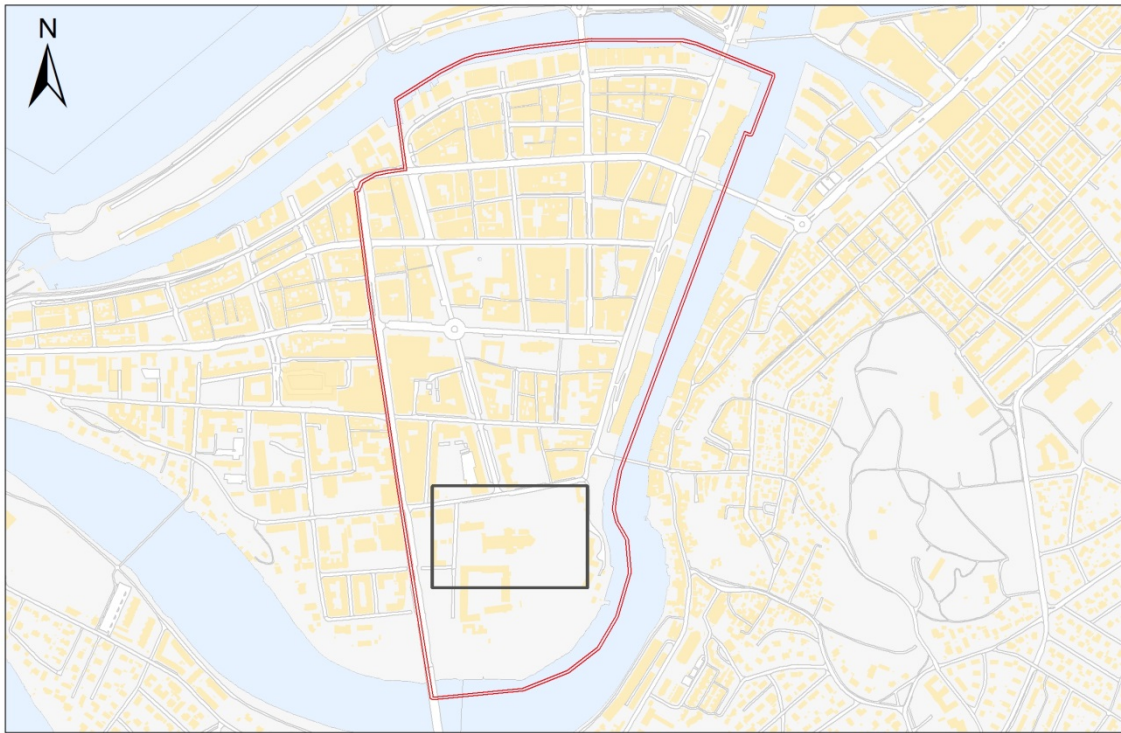
1.3 Arkeologisk, historisk og topografisk bakgrunn

Domkirkeplatået er sentralt i forståelsen av aktiviteten på Nidarneset, og det synes tidlig å ha vært spesielle maktpolitiske funksjoner knyttet til området (figur 1). Spor fra tidlig bosetning ligger på et flere meter tykt lag med leire som stammer fra et større ras datert til ca. år 0. Det er påvist levninger under leiren som viser at det har vært bosetning i eldre jernalder, og muligens før den tid. Leiren er ca. 2-3 m tykk, men det ser ut til å være lokale variasjoner.

Det er foretatt omfattende inngrep og arkeologiske registreringer i området rundt Nidarosdomen de senere år (TA 1997/20; TA 1999/18; TA 2002/3; TA 2003/35; TA 2006/3; TA 2008/8; TA 2014/12). Flere av utgravingene på domkirkegården viser at området har vært brukt til jordbruksaktivitet fra 800–900-tallet. Det er lite spor av middelalderen. Lag med klebersteinsflis relateres til bygningsaktiviteter knyttet til kirken. Lite spor fra perioden har trolig sammenheng med terrengendringer, moderne inngrep og forstyrrelser.

Følgende undersøkelser direkte inntil kirken er mest relevant for denne undersøkelsen:

I forbindelse med undersøkelser av kirkens fundamentering i 1862 viste graving undergrunn av fast leire (Lysaker 1973:320 f). Observasjoner av skjøre fundamenter og hellende yttermurer medførte i 1865/66 lukkede renner til avløpsvann rundt kirken, samt reparasjoner og forstøtninger av utvendige fundamenter.

	Prosjektnavn: Arkeologiske undersøkelser i forbindelse med nedsetting av pullerter langs fasadene til Nidaros domkirke.	
	Prosjektnr: 1020882	EUREF89/UTM32
	Oppdragsrapport: 144/2016	Kartgrunnlag: Statens kartverk, Geovekst og kommuner

Figur 1. Oversiktskart over Nidaros domkirke og tilgrensende områder.

I forbindelse med restaureringsarbeidet i 1869 ble hele terrenget rundt domkirken senket (Fortidsminneforeningen).

Arkeologiske undersøkelser av området nord for kirkens nordportal, i forbindelse med brannsikring av Domkirken i 1985 (TA 1985/6), viste at området har vært anvendt som kirkegård og har vært utsatt for avsjakninger og planeringsarbeid i etterreformatorisk og moderne tid. Eventuelle kulturlag var i hovedsak forsvunnet. Intensiteten i graver syntes lav i denne delen av kirkegården. Området rundt selve kirken virket forstyrret av dypere rør- og ledningsgrøfter. Overgangen til steril grunn ble registrert ca. 0,5 m under overflaten, over denne var det et opptil 0,2 m tykt lag klebersteinsflis. Begravelser fantes langs vestsiden av oppkjørselen. Kulturlagene varierte i tykkelse fra 0,2-0,7 m.

I forbindelse med graving for vannledning i 1988 ble et område direkte inntil nordre tverrskip undersøkt (TA 1988/2). Hele flaten viste seg å være oppgravd fra før. Leirelaget som stammer fra et omfattende leirras som dekket store deler av den sørlige delen av Nidarneset, og organisk materiale tolket som en første veksthorisont, ble dokumentert over steril.

I 1996 ble store deler av vestfronten gravd ut (TA 1996/8). I alt 11 faser kunne relateres til aktiviteter eldre enn selve kirken. De eldste aktivitetsspor ble tolket til å representere rester av et gårdsanlegg datert til sent 800- eller tidlig 900-tall. Tykke avsetninger av klebersteinsflis ble relatert til forskjellig byggetrinn til kirken. Under restaureringen av domkirken (ca. 1897 - 1969) ble alle spor av kirkegården fjernet og verksteder bygget. Vestfrontens fundamenter ble i perioden 1897-1901 forsterket med støttestolper på steinfundamenter. Noen avsetninger ble tolket som resultat av terrengsenking som foregikk i 1912. Samtidig ble vann- og avløpsledninger senket. Under fullføringen av vestfronten ble det i 1934 reist stillas som hvilte på massive betongklosser og kran mot vestfronten, noen av klossene samt stolpehull ble funnet. Alle konstruksjoner ble fjernet da restaureringen var ferdig i 1969, og området ble ryddet og planert. Etter utgravingen ble hele området på vestfronten senket.

Ved graving for nytt teknisk rom (TA 2003/11), i området mellom Kapittelhuset, koret og nordre tverrskip samt nordsiden av Kapittelhuset, bekreftet observasjoner omfattende graving i området i forbindelse med restaurering og refundamentering av Domkirken. Deler av åtte skjeletter samt en stor mengde løse menneskebein tyder på at det har vært relativt mange begravelser her som også har fjernet eldre kulturlag. Status til denne delen av kirkegården er fortsatt uklar, kister med jernnagler kan være både fra sen-1600-tall og sen-1700-tall, og graver uten kister kan være middelalderske. Den samme jordhorisont observert ved vestfronten og Erkebispegården, trolig dannet i forbindelse med jordbruks- eller gårdsaktivitet fra slutten av yngre jernalder og vikingtid, var trolig representert også her.

Den store arkeologiske utgravingen i 2004 i forbindelse med nytt servicebygg nord for domkirkens vestfront (TA 2004/21) ga rikholdige resultater og viste deriblant bosetningsspor fra eldre jernalder. Det ble bl.a. funnet dyrkningsspor fra eldre romertid og spor etter et befestet gårdsanlegg datert til 1100-tallet (McLees 2007).

I denne delen av middelalderbyen Trondheim synes steril grunn å ligge nært dagens overflate, og det er påvist kulturlag mellom overflaten og leiren. Det vil si at det er potensiale for konflikt med intakte kulturlag ved i stort sett alle former av inngrep som skal gjøres i dette område.

Tidligere undersøkelser og overvåkinger viser at det er gjort omfattende utskiftninger av masse direkte *vest og nord for kirkeveggen*. Mesteparten av arbeidet føres tilbake til graving for vann- og avløpsledninger samt reparasjons- og vedlikeholdsarbeid av kirken. I tillegg er terrenget rundt kirken senket. NIKU vurderte derfor muligheten for å komme i kontakt med intakte kulturlag som liten når det gjaldt disse områdene. Vi kjente derimot ikke til at det var gjort moderne inngrep direkte *sør for kirken*. Eldre hendelser som har påvirket dette området er graving jf. vannavløp, terrengsenking og familien von Krogh sitt gravkapell som frem til restaureringen lå inntil SV-tårnfot. Inngrep i terrenget tilsier at potensialet for konflikt er lite. Til tross for dette kan det være mulig å finne mindre uforstyrrede partier i denne delen av tiltaksområdet, selv med en gravedybde på kun 30 cm. De nærmeste synlige gravene på sørsiden befinner seg et par skritt unna veggen.

1.4 Undersøkelsens målsetning

Med utgangspunkt i de foregående opplysninger var det et visst potensial til å påtreffe mindre uforstyrrede partier av middelalderske kulturlag på sørsiden av domkirken. Ved tidligere undersøkelser rundt kirken var det registrert forekomst av omrotet kirkegårdsjord med menneskebein, etterreformatoriske og middelalderske gjenstander, intakte begravelser, samt spredt forekomst av utbredte klebersteinsflislag fra de middelalderske steinhuggerverkstedene og lengst ned, over leirraslaget, kulturlag og nedgravninger tilknyttet bosetning fra jernalder og tidlig middelalder. I tillegg var det registrert murverk knyttet til arbeidet med kirken. Ved påtreffelse av eventuelle kulturlag vil en viktig problemstilling være å definere aktiviteten disse lagene representerer. Siden vi ikke har nyere opplysninger om grunnforholdene på sørsiden, vil det også være nyttig å få kunnskap om dette. Selv om det ikke skulle graves dypt, var det en sjanse for å komme i berøring med intakte kulturlag fra middelalder da området er senket. Undersøkelsen kunne slik bidra til ny og oppdatert kunnskap om kulturlagsforekomst, kulturlagenes karakter, tilstand og omfang på stedet.

2 Undersøkelsen: Metode og gjennomføring

Det var satt av 1 dagsverk for en arkeolog for overvåking og dokumentasjon av undersøkelsen. Undersøkelsen ble gjennomført i henhold til vilkår i vedtak og jf. avmerking på graveplan. Gravearbeidet på sørsiden av domkirken ble gjort under arkeologisk overvåking hvor forholdene ble dokumentert etter NIKUs gjeldende standard. Hullene ble gravd for hånd. Siden det kun var moderne masser i hullene ble det ikke tegnet profiler. Område, hull, profil og funn ble fotografert. Til innmåling av gravehull ble det anvendt CPOS. Alle løsfunn ble kassert. Data ble lagt inn i MABYGIS.

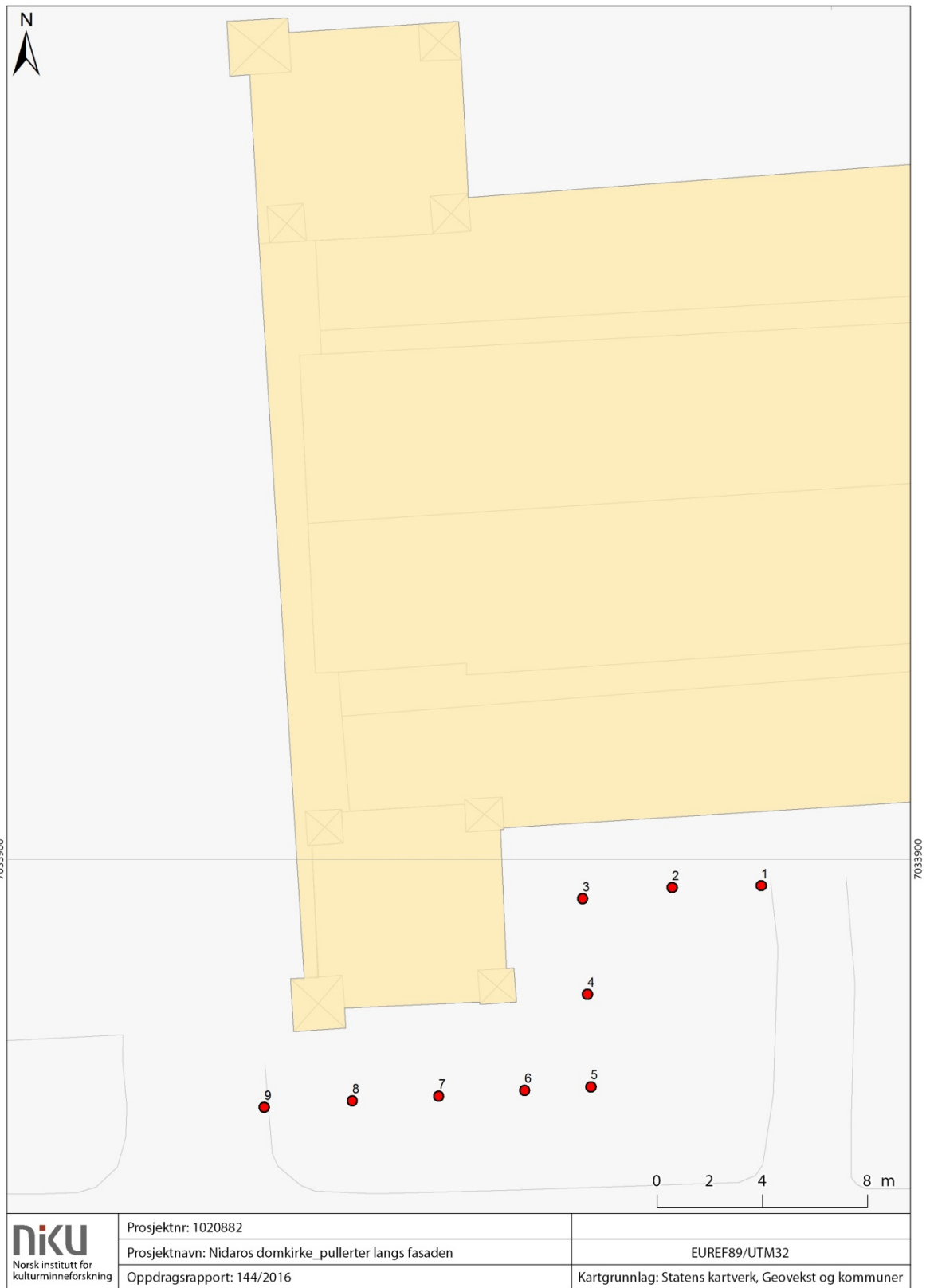
Arbeidet ble gjennomført 27. september 2016 av arkeolog Ann Kathrin Jantsch ved NIKUs distriktskontor Trondheim. Grunnarbeid Service AS sto for personale til gravingen; Bent Magnus Berg og Zbigniew Miszczak. Tilstede i oppstart og planlegging av gravingen var også Jan Tøndelstrand, på vegne av NDR. Det ble en del planlegging og diskusjon rundt nøyaktig plassering av hullene jf. konflikt med nærliggende gravmarkeringer og estetikk.

Det ble håndgravd ni pullerthull med ca. 2,5 m mellomrom langsmed sørsiden av kirken fra vestfronten langs søndre vestfrontårn fram til Mariaportalen (figur 2 og 3). Pullerter som skulle plasseres i hjørnene langs strekket behøvde mer støtte (i form av støp), ca. 40 - 50 cm diameter, ellers samme dybde (inntil 30 cm). En slik mindre justering av dimensjoner ble klarert med Riksantikvaren.

Figur 2. Pullerthullenes beliggenhet i forhold til kirken. Sett mot SV. Foto: Da_60584_007.

Pullerthullenes midtpunkt ble mål inn med CPOS. Grunnet dårlige mottakerforhold var noen av hullene vanskelig å kartfeste. Hull nr. 6 - 9 fikk fiks, de resterende fikk ikke det. Hull nr. 1 og 3 er målt ca. midt i, og kun i topp, da pullertene allerede var satt ned ved innmålingstidspunktet. Hull nr. 5 ble lagd i etterkant.

Figur 3. Kart som viser inngrepets plassering, med nummererte pullerthull, ved Nidaros domkirke.

3 Resultater

3.1 Stratigrafi

Stratigrafi og funn i det enkelte pullerthull:

Hull 1: 40-50 cm i diameter. Kun moderne masser. Øverst torv/brunjord, mer grus nedigjennom. Funn: Småbiter av teglstein, en moderne spiker, en flat skiferstein, to små skiferstein, to store kleber/grønnstein, en blybit fra beslag til beskyttelse av figurer på kirken samt en eldre betongbit. Ingen hugde stein.

Hull 2: Moderne masser: Torv/brunjord øverst, mer grusete masser under. Funn: To skifer-, en kleberstein(?), to små teglfragmenter.

Hull 3: 40-50 cm i diameter. Moderne masser: Torv/brunjord, mere leireblandet nedigjennom, småstein. Funn av en moderne spiker, en beinbit, en moderne liten glassbit, en keramisk rørbit fra avløpsrør/takrenne samt en jernbit.

Hull 4: Moderne masser: Torv/brunjord, mere grå leireblandet sand nedigjennom. Fyllmasse. Funn: Småbiter teglstein(?), betongbiter, mindre stein, grusblandete sandmasser, teglbit m/maling, sju beinbiter fra dyr, skifersteinfragmenter/steinbiter, en spiker, en glasert gulvtegl (mulig fra middelalder eller 1600-tall), en klebersteinsbit m/kalkrester, en skiferstein.

Hull 5: 40-50 cm i diameter. Moderne masser: Torv/brunjord. En liten trerot i bunnen. Funn: Småbiter teglstein.

Hull 6: Moderne masser: Torv/brunjord. Funn: Små teglbiter, to pinningbiter jf. fuger på kirken, to små tilvirkede biter skifer.

Hull 7: Moderne masser: Torv/brunjord. Helt i bunnen begynte det å komme lys siltblandet sand, med noen smårøtter. Funn: Større teglsteinsbit, en stein samt sju biter med lys kalkmørtel.

Hull 8: Moderne masser: Torv/brunjord med smårøtter. Funn: En moderne spiker og et par mindre potteskår. Det ene skåret er Westerwald steingods fra sent 1600-tall/tidlig 1700-tall. Det andre er et Creamwarefragment som stammer fra 1700/1800-tallet.

Hull 9: I gangfelt mellom domkirken og Erkebispegården. Moderne, oppfylte masser jf. gangfeltet. Grå singel øverst, brune sandmasser under.

Oppsummering stratigrafi og funn:

Pullerthullene ble gravd ned til ca. 30 cm. Hull 1 – 4 fremviste to stratigrafiske lag. Torv/brunjord de øverste 10cm, deretter grå leirholdig sand med småstein (figur 4). Pullerthull 5 – 9 fremviste kun torv/brunjord. Det var kun moderne masser i hullene, ingen observasjoner av middelalderlag. Steril undergrunn ble ikke nådd ved gravingen. Den grå leirholdige massen i hullene er typisk for området rundt domkirken (pers. med. Reed 27.9.2016).

Det var kun dyrebein å finne i undersøkelsen. Disse ble kastet i avfallscontainer til utgravningen på Torvet. Alle funn ble kassert.

Figur 4. Hull nr. 7 sett mot V. Profilen viser torv/brunjord, i bunnen lys siltblandet sand. Foto: Da_60584_009.

3.2 Kulturhistorisk tolkning

Undersøkelsen i forbindelse med nedsetting av pullerter for fasadesikring langs Nidaros domkirke har vist at området langsmed sørsiden, fra vestfronten langs søndre vestfrontårn fram til Mariaportalen, er påfylt moderne masser. Denne, og flere tidligere undersøkelser i området, har vist at mesteparten av det arkeologiske materiale rundt kirken er forstyrret og/eller fjernet i forbindelse med moderne aktiviteter. Undersøkelsen viste at det kun var moderne masser fra dagens overflate og ned til ca. 30 cm dybde. Fire av pullerthullene viste torv/brunjord over grå leirholdig sand, lengst vest i undersøkelsesområdet, mot vestfronten, var det kun torv/brunjord.

Vi kjenner til opplysninger om at nivået her på sørsiden har vært senket. Her er det også gravd for sluk og avløp inntil kirken. I undersøkelsesområdet går det et avløp i hjørnet ved det sørlige vestfronttårn, og dette går videre østover hvor det kobles på et annet avløp. I dette området finnes det også et sluk som går rett ned i bakken. Det er altså gravd i dette området i nyere tid. Det er også gjort forsterkning av fundamenter på kirken på denne siden, men det er usikkert nøyaktig hvor. Ut fra overvåkingen ser det ut til at beliggenheten til pullerthullene befinner seg innenfor der hvor dette arbeidet har foregått.

4 Oppsummering og konklusjon

I forbindelse med fasadesikring langsmed sørsiden av Nidaros domkirke, fra vestfronten langs søndre vestfrontårn fram til Mariaportalen, ble det håndgravd ni hull med ca. 2,5 m mellom til nedsetting av pullerter. Hullene var 30x30 cm og 30 cm dype. Hull i hjørnene trengte forsterkning og ble gravd litt større, 40-50 cm. Gravingen har ikke påvist arkeologiske avsetninger på stedet. Undersøkelsen har vist at området her er påfylt moderne masser. Denne, og flere tidligere undersøkelser i området, har vist at mesteparten av det arkeologiske materiale rundt kirken er forstyrret og/eller fjernet i forbindelse med moderne aktiviteter som terrengsenking, sluk og avløp. Det ble ikke gjort observasjoner relatert til forsterkning av fundamenter på kirken. Lokaliseringen til pullerthullene befinner seg trolig innenfor plasseringen av dette arbeidet.

Det ble ikke registrert automatisk fredete kulturlag innenfor undersøkelsesområdet på sørsiden av Nidaros domkirke. Jordmassene som ble gravd gjennom viser tydelig at det som måtte ha vært her av eldre kulturlag er blitt fjernet i forbindelse tilførsel av moderne masser.

5 Litteratur

Christophersen, A. 1997. Arkeologisk rapport TA 1997/20 NIKU distriktskontor Trondheim. Utskifting av kum på domkirkegården. Arkivrapport.

Eriksen, H. T. 2006. Rapport Arkeologiske utgravninger Trondheim TA 2006/3 nr. 2/2007. NIKU Distriktskontor Trondheim. Vestfrontplassen, Nidaros domkirke. Opparbeidelse av deler av vestfrontplassen og av terreng nord og øst for nytt servicebygg. Arkivrapport.

Flodin, L. 1986. Innberetning ved Riksantikvarens utgravningskontor Trondheim. TA 1985/6. Bispegata 5, Domkirken. Brannsikring av Domkirken. Arkivrapport.

Lysaker, T. 1973. Domkirken i Trondheim. Bind III. Fra katedral til sognekirke 1537 – 1869. Land og kirke.

McLees, C. 2002. Arkeologisk rapport TA 2002/3 NIKU Distriktskontor Trondheim. Utskifting av sandfangkum på domkirkegården, Bispegata 5, Trondheim. Arkivrapport.

McLees, C. 2007. Rapport Arkeologiske utgravninger Trondheim TA 2004/21, nr. 07/2007. Arkeologiske utgravninger på tomten til det nye servicebygget ved Nidarosdomen, Trondheim. Bind 1: Tekst. Arkivrapport.

McLees, C. 2008. Rapport Arkeologiske utgravninger Trondheim TA 2008/8 nr. 38-2008. NIKU Distriktskontor Trondheim. Arkeologisk overvåking i forbindelse med graving for ny lysmast ved Vestfrontplassen, Bispegata 5, Trondheim. Arkivrapport.

Petersén, A. 1988. Innberetning ved Riksantikvarens utgravningskontor Trondheim. TA 1988/2. Domkirken, Bispegaten 3/5. Gravning for vannledning. Arkivrapport.

Petersén, A. 2014. Arkeologisk rapport TA 2014/12 NIKU Distriktskontor Trondheim. Arkeologisk undersøkelse i forbindelse med etablering av nye flaggstenger. Nidaros domkirke, Bispegata 5, Trondheim, Sør-Trøndelag. Arkivrapport.

Reed, I. W. 1995. Oppdragsmelding 13. Domkirkegården i Trondheim. En evaluering av arkeologiske interesser i området. NIKU.

Reed, I. 1999. Arkeologisk rapport TA 1999/18 NIKU distriktskontor Trondheim. Reparasjon av sluk ved Nidaros domkirke. Arkivrapport.

Reed, I. 2003. Innberetning TA 2003/11 NIKU Distriktskontor Trondheim. Nidaros domkirke – Bispegata 5. Arkeologisk overvåking av graving for nytt teknisk rom. Arkivrapport.

Reed, I. 2003. Innberetning TA 2003/35 NIKU Distriktskontor Trondheim. Fra Bispegata til Nidarosdomen. Arkeologisk overvåking i forbindelse med fremføring av fjernvarmeledning. Arkivrapport.

Reed, I., Kockum, J. Hughes, K., Utigard Sandvik, P. 1998. TA 1996/8. Excavations outside the west front of Nidaros Cathedral in Trondheim. NIKU oppdragsmelding 55.

6 Vedlegg

6.1 Fotoliste

Foto er lagret i Vitenskapsmuseets fotodatabase.

Filnavn	Motiv	Sett mot	Fotograf	Opptaksdato
Da_60584_001.tif	Oversikt området før graving	NNV	Ann Kathrin Jantsch	27.09.2016
Da_60584_002.tif	Oversikt området før graving	ØNØ	Ann Kathrin Jantsch	27.09.2016
Da_60584_003.tif	Oversikt området før graving	SV	Ann Kathrin Jantsch	27.09.2016
Da_60584_004.tif	Ferdiggravd hull nr. 4 m/funn	VNV	Ann Kathrin Jantsch	27.09.2016
Da_60584_005.tif	Oversikt ferdiggravde hull	ØNØ	Ann Kathrin Jantsch	27.09.2016
Da_60584_006.tif	Oversikt ferdiggravde hull	N	Ann Kathrin Jantsch	27.09.2016
Da_60584_007.tif	Oversikt ferdiggravde hull	SV	Ann Kathrin Jantsch	27.09.2016
Da_60584_008.tif	Nærbilde hull nr. 2 m/målestokk	V	Ann Kathrin Jantsch	27.09.2016
Da_60584_009.tif	Nærbilde hull nr. 7 m/målestokk	V	Ann Kathrin Jantsch	27.09.2016
Da_60584_010.tif	Nærbilde hull nr. 8 m/målestokk	S	Ann Kathrin Jantsch	27.09.2016
Da_60584_011.tif	Potteskår i hull 8 m/målestokk	SSV	Ann Kathrin Jantsch	27.09.2016

Oversiktstabell fra Vitenskapsmuseets fotodatabase.

6.2 Innmålingsdata

PT_ID	NORTHING	EASTING	ELEVATION	DESCRIPTIO
9	7033890,5644	569667,6382	13,3572	HULL 9
8	7033890,8127	569670,9834	13,3961	HULL 8
7	7033890,9921	569674,2714	13,412	HULL 7
6	7033891,2119	569677,5339	13,3455	HULL 6
4	7033894,5732	569681,5072	23,7312	HULL 4
3	7033895,6172	569679,9422	20,398	HULL 3
2	7033897,125	569685,6547	19,0062	HULL 2
1	7033897,0786	569686,8298	17,2846	HULL 1
5	0	0	0	HULL 5

6.3 MABYGIS-skjema

MABYGIS	
Infoskjema	
Prosjektnummer og -navn	1020882. TA 2016/15 Nidaros domkirke, Bispegata 5, Trondheim. Arkeologiske undersøkelser i forbindelse med nedsetting av pullerter langs fasadene til Nidaros domkirke.
RA saksnummer dispensasjon	13/02364-9
Rapport/brev	144/2016
Adresse og by	Bispegata 5, Trondheim
Målemetode	CPOS
Dato	27.9.2017
Koordinater tiltaksområde	Shapefil
Overflate	
Topp overflate	Ca. 13 m.o.h.
Type overflate	Kirkegård med enkelte graver som er markert med minneplater i bakken. Gressbevokst.
Etterref. Kulturlag	
Topp	
Type/tolkning	
MA kulturlag	
Topp	
Type/tolkning	
Forhistoriske kulturlag	
Topp	
Type/tolkning	
Naturbakke	
Topp	
Type	

Norsk institutt for kulturminneforskning er et uavhengig forsknings- og kompetansemiljø med kunnskap om norske og internasjonale kulturminner.

Instituttet driver forskning og oppdragsvirksomhet for offentlig forvaltning og private aktører på felter som by- og landskapsplanlegging, arkeologi, konservering og bygningsvern.

Våre ansatte er konservatorer, arkeologer, arkitekter, ingeniører, geografer, etnologer, samfunnsvitere, kunsthistorikere, forskere og rådgivere med spesiell kompetanse på kulturarv og kulturminner.

www.niku.no

NIKU Oppdragsrapport 144/2016

NIKU hovedkontor
Storgata 2
Postboks 736 Sentrum
0105 OSLO
Telefon: 23 35 50 00

NIKU Tønsberg
Farmannsveien 30
3111 TØNSBERG
Telefon: 23 35 50 00

NIKU Bergen
Dreggsallmenningen 3
Postboks 4112 Sandviken
5835 BERGEN
Telefon: 23 35 50 00

NIKU Trondheim
Kjøpmannsgata 1b
7013 TRONDHEIM
Telefon: 23 35 50 00

NIKU Tromsø
Framsenteret
Hjalmar Johansens gt. 14
9296 TROMSØ
Telefon: 77 75 04 00